

KANCELARIA PREZYDENTA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Biuro Prawa i Ustroju

BPU 060-236-2014

Warszawa, dnia 21 grudnia 2014 r.

Pan Henryk Swól
Konwent Narodowy Polski
ul. Nikłowa 3/1
53-435 Wrocław

Szanowny Panie,

W odpowiedzi na pismo z dnia 26 listopada 2014 r. uprzejmie wskazuję co następuje. Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, sprost. Dz. U. z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z późn. zm., dalej jako: Konstytucja RP) centralnym bankiem państwa jest Narodowy Bank Polski, któremu przysługuje wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza. Konstytucja RP określa zatem podstawowe funkcje Narodowego Banku Polskiego, zaliczając do nich: odpowiedzialność za wartość polskiego pieniądza, wyłączne prawo emisji pieniądza, jak również wyłączne prawo ustalania i realizowania polityki pieniężnej. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego zwraca się uwagę, że powołany art. 227 ust. 1 Konstytucji RP, zawiera także określenie zakresu odpowiedzialności Narodowego Banku Polskiego związanej z obowiązkiem zapewnienia prawidłowego obiegu pieniężnego w kraju [zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 lipca 2009 r., sygn. akt Kp 4/08, opubl. OTK-A 2009, nr 7, poz. 112].

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego wyłączność prawa emisji pieniądza oznacza, że w tym zakresie Narodowy Bank Polski działa w charakterze władzy monetarnej sterującej działalnością całego systemu bankowego, posługując się instrumentami finansowymi [zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 czerwca 2000 r., sygn. akt K 25/99, opubl.]

OTK 2000, nr 5, poz. 141]. Trybunał wskazuje również, że dla kształtowania polityki emisyjnej podstawowe znaczenie ma określenie wielkości zapotrzebowania gospodarki na pieniądź gotówkowy, przy czym konsekwencją kompetencji NBP w zakresie działalności emisyjnej są także jego kompetencje w dziedzinie organizacji systemu bezgotówkowego rozliczeń pieniężnych [tamże]. Z kolei w doktrynie zwraca się uwagę, że przyznanie Narodowemu Bankowi Polskiemu wyłącznego prawa emisji pieniądza ma gwarantować, że Rada Ministrów, jako organ dysponujący finansami publicznymi nie będzie równocześnie uprawniona do druku pieniądza, zaś pieniądź będzie stanowić obiektywne narzędzie i miernik działalności gospodarczej [zob. W. Sokolewicz, *Komentarz do art. 227 Konstytucji RP*, w: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. L. Garlicki, Warszawa 2007, s. 26].

W literaturze przedmiotu istnieje zgodność co do tego, że na gruncie Konstytucji RP najwyższe miejsce w hierarchii funkcji Narodowego Banku Polskiego zajmuje dbałość o wartość polskiego pieniądza, określona przez ustawodawcę zwykłego jako utrzymanie stabilnego poziomu cen, czyli przeciwdziałanie inflacji. Uznaje się również za oczywiste, że odpowiedzialność za wartość polskiego pieniądza nie musi oznaczać zabiegów mających na celu jego stałą aprecjację, gdyż niekiedy w interesie ogólnogospodarczym państwa leży działanie w kierunku przeciwnym [tamże, s. 25].

Określone w ustawie zasadniczej obowiązki i uprawnienia banku centralnego wynikają z ekonomicznej doniosłości pieniądza oraz konieczności zapewnienia jego odpowiedniej podaży, co jest związane z podstawowym celem działania Narodowego Banku Polskiego, czyli utrzymaniem stabilnego poziomu cen. Równowaga pomiędzy podażą pieniądza, na którą wpływ wywiera Narodowy Bank Polski, a popytem kształtowanym przede wszystkim przez rynek, jest niezbędnym elementem umożliwiającym prawidłową realizację tego celu [szerzej zob. D. Cyman, *Normatywne ujęcie pieniądza*, w: *Elektroniczne instrumenty płatnicze a bezpieczeństwo uczestników rynku finansowego*, el. Lex 2013]

Przechodząc na grunt ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2013 r. poz. 908, z późn. zm., dalej jako: ustawa o NBP) należy wskazać, że zgodnie z brzmieniem kwestionowanego przez Państwa artykułu 4 Narodowemu Bankowi Polskiemu przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Ustawa o NBP stanowi również, że Narodowy Bank Polski organizuje gospodarkę znakami pieniężnymi Rzeczypospolitej Polskiej, czyli banknotami i monetami opiewającymi na złote i grosze, które są prawnymi środkami pieniężnymi na obszarze Polski. Obok przepisów regulujących kwestię emisji znaków pieniężnych ustawa o NBP zawiera odrębne

unormowania dotyczące władczych i niewładczych form instrumentów polityki pieniężnej [art. 38 i n.].

W świetle powyższych regulacji wydaje się, że przyjęta przez Państwa supozycja, iż art. 4 ustawy o NBP: „ogranicza kompetencje NBP do zmiany, wykreowanego pieniądza dłużnego z formy elektronicznej na papierową” nie znajduje uzasadnienia. Nie kwestionując potrzeby dyskusji nad koncepcjami systemu monetarnego należy również zaznaczyć, że zgodnie z art. 12 ustawy o NBP Rada Polityki Pieniężnej jest zobowiązana do ustalenia założeń polityki pieniężnej i przedłożenia ich do wiadomości Sejmowi równocześnie z przedłożeniem przez Radę Ministrów projektu ustawy budżetowej. Tym samym założenia polityki pieniężnej na rok 2015 zostały już przyjęte [zob. uchwała Nr 5/2014 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 września 2014 r. w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2015, M. P. poz. 845].

Biuro Prawa i Ustroju
Andrzej Dorsz

KANCELARIA PREZYDENTA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Biuro Prawa i Ustroju
00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10

BPU 060-236-2014

**Kancelaria
Prezydenta
RP**

Pan Henryk Surot
Konwent Nawodory Polski
ul. Niekłose 3/1
53-435 WROCLAW